HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

סימנא בעלמא: **מתני׳** [א]המסית זה הדיוט והמסית את ההדיוט אמר יש יראה במקום פלוני כך אוכלת כך שותה כך מטיבה כך מריעה [ב]כל חייבי מיתות שבתורה אין מכמינין עליהם חוץ מזו אמר לשנים [א)][ג]הן עדיו ומביאין אותו לב״ד וסוקלין אותו אמר לאחד הוא אומר יש לי חבירים רוצים בכך אם היה ערום ואינו יכול לדבר בפניהם [ד]מכמינין לו עדים אחורי הגדר והוא אומר לו אמור מה שאמרת ביחוד והלה אומר לו והוא אומר לו היאך נניח את אלהינו שבשמים ונלך ונעבוד עצים ואבנים אם חוזר בו הרי זה מוטב ואם אמר כך היא חובתנו כך יפה לנו העומדין מאחורי הגדר מביאין אותו לבית דין וסוקלין אותו [ב)][ה]האומר אעבוד אלך ואעבוד נלך ונעבוד אזבח אלך ואזבח נלך ונזבח אקטיר אלך ואקטיר נלך ונקטיר אנסך אלך ואנסך נלך וננסך אשתחוה אלך ואשתחוה נלך ונשתחוה: **גמ׳** המסית זה הדיוט טעמא דהדיוט הא נביא בחנק והמסית את ההדיוט טעמא דיחיד הא רבים בחנק מתני׳ מני ר״ש היא דתניא [ג)][ו]נביא שהדיח בסקילה ר׳ שמעון אומר בחנק [ז]מדיחי עיר הנדחת בסקילה ר״ש אומר בחנק אימא סיפא המדיח זה האומר נלך ונעבוד עבודת כוכבים ואמר רב יהודה אמר רב מדיחי עיר הנדחת שנו אתאן לרבנן רישא ר״ש וסיפא רבנן רבינא אמר כולה רבנן היא ולא זו אף זו קתני רב פפא אמר כי קתני מסית זה הדיוט להכמנה דתניא ושאר כל חייבי מיתות שבתורה אין מכמינין עליהן חוץ מזו כיצד עושין לו מדליקין לו את הנר בבית הפנימי ומושיבין לו עדים בבית החיצון כדי שיהו הן רואין אותו ושומעין את קולו והוא אינו רואה אותן והלה אומר לו אמור מה שאמרת לי ביחוד והוא אומר לו והלה אומר לו היאך נניח את אלהינו שבשמים ונעבוד עבודת כוכבים אם חוזר בו מוטב ואם אמר כך היא חובתנו וכך יפה לנו העדים ששומעין מבחוץ מביאין אותו לבית דין וסוקלין אותו: [ד)]וכן עשו לבן סטדא בלוד ותלאוהו בערב הפסח [ה)]. [ו)]בן סטדא בן פנדירא הוא אמר רב חסדא בעל סטדא בועל פנדירא בעל פפוס בן יהודה הוא אלא אימא אמו סטדא אמו מרים מגדלא נשיא הואי כדאמרי בפומבדיתא סטת דא מבעלה: **מתני׳** המדיח זה האומר נלך ונעבוד עבודת כוכבים [ח]המכשף העושה מעשה חייב ולא האוחז את העינים ר״ע אומר משום ר׳ יהושע שנים לוקטין קשואין אחד לוקט פטור ואחד לוקט חייב העושה מעשה חייב האוחז את העינים פטור: **גמ׳** אמר רב יהודה אמר רב מדיחי עיר הנדחת שנו כאן: המכשף זה העושה מעשה וכו׳: תנו רבנן מכשפה אחד האיש ואחד האשה א״כ מה ת״ל מכשפה מפני שרוב נשים מצויות בכשפים מיתתן במה רבי יוסי הגלילי אומר נאמר כאן [1]מכשפה לא תחיה ונאמר להלן [2]לא תחיה כל נשמה מה להלן בסייף אף כאן בסייף ר׳ עקיבא אומר נאמר כאן מכשפה לא תחיה ונאמר להלן [3]אם בהמה אם איש לא יחיה מה להלן [ט]בסקילה אף כאן בסקילה אמר לו ר׳ יוסי אני דנתי לא תחיה מלא תחיה ואתה דנת לא תחיה מלא יחיה אמר לו רבי עקיבא אני דנתי ישראל מישראל שריבה בהן הכתוב מיתות הרבה ואתה דנת ישראל מעובדי כוכבים שלא ריבה בהן הכתוב אלא

מיתה

סימנא בעלמא. ובתחילת שום דבר הכתוב מדבר דתחלת חלול מיהא הוה: **מתני׳ המסית זה הדיוט.** מסית דחשבינן ליה [ז)] בנסקלין זה הדיוט שהסית אבל נביא שהסית אינו בסקילה אלא בחנק כדמפרש בגמרא: **המסית את ההדיוט.** הוא דבסקילה אבל מסית את הרבים כגון עיר הנדחת בחנק כדמפרש בגמרא והא ליכא למידק אבל מסית את הנביא בחנק דלא מצינו חלוק בין מסית את הנביא למסית את ההדיוט אבל מצינו חלוק בין נביא שהסית להדיוט שהסית כתיב (דברים יג) וסקלתו באבנים ובנביא כתיב (שם) והנביא ההוא או חולם החלום ההוא יומת ומיתה האמורה בתורה סתם [ח)] אינה אלא חנק: **אמר לשנים.** יחד הן עצמן נעשו עדים ואין צריכין להתרות בו כשאר חייבי מיתות אלא מביאין אותו לבית דין דכתיב (שם) לא תחמול ולא תכסה עליו: **אמר לאחד הוא אומר יש לי חברים רוצים בכך.** הניסת צריך להשיבו יש לי חברים רוצים בכך בא ואמור לי בפניהם: **ואם היה המסית ערום ואינו יכול לדבר בפניהם.** כלומר אומר איני יכול לפרסם הדבר מפני יראת ב״ד: **מכמינין לו.** דמתרגמינן וארב לו וכמן ליה (דברים יט). מעמידין ליה מארבין אחורי הגדר לשמוע דבריו: **ביחוד.** כלומר אין איש עכשיו עמנו ויכול אתה לומר מה שאמרת לי: **האומר אעבוד וכו׳.** באחת מכל הלשונות הללו הוי מסית וחייב: **גמ׳ הא נביא.** אם מסית זה נביא שהיה מתנבא בשם הקב״ה לעבוד עבודת כוכבים: **טעמא.** דמסית את ההדיוט כלומר את היחיד הא אם מסית את הרבים כגון אנשי עיר הנדחת לאו בסקילה הוא אלא בחנק דהא ליכא למידק דהא דקתני והמסית את ההדיוט למעוטי מסית את הנביא קאמר דלא אשכחן תנא דמפליג בין מסית את הנביא למסית את ההדיוט אבל בין נביא המסית להדיוט המסית אשכחן חלוק כדמפרש ואזיל: טעמא דר״ש ורבנן מפרש באלו הן הנחנקין [ט)]: **מדיחי עיר הנדחת שנו.** במשנתנו זאת ואשמועינן סיפא דמדיח דרישא במדיח עיר הנדחת קאמר וה״ק המדיח דתנן לעיל (דף נג.) בהדי נסקלין זה האומר לרבים נלך ונעבוד עבודת כוכבים: **רבינא אמר** גרס. ולא גרסי׳ אמר רבינא דאיהו ורב פפא לא פליגי אלא מר מתרץ חדא ומר מתרץ חדא ולא פליגי דהא בתרי מילי אוקימנא לרישא כר״ש ואתו הנך אמוראי לתרוצה כרבנן. והכי פירושה רבינא תרצה לחדא ואמר רישא נמי רבנן והמסית את ההדיוט לאו למעוטי מסית את הרבים אתא אלא תרוייהו תנא להו תנא רישא מסית את היחיד והדר תנא סיפא המדיח זה האומר לרבים נלך ונעבוד עבודת כוכבים: **ולא זו אף זו קתני.** כלומר אי קשיא לך ליתני מסית את הרבים ולא ליתני מסית את היחיד דהא פשיטא דכולהו מודו בה דבסקילה אורחא דתנא למתני הכי תנא מילתא ברישא דפשיטא ליה והדר תנא רבותא ולא זו דמסית יחיד בלבד בסקילה אלא אף זו דמסית רבים בסקילה ודלא כר׳ שמעון. ורב פפא אתא אף לתרוצי לדקתני המסית זה הדיוט לאו למעוטי נביא המסית קתני אלא כל המסיתים קרי הדיוטות משום הכמנה כלומר מסית הדיוט ושוטה הוא ומדת הקלין נוהג בו שמקילין בחייו שכל חייבי מיתות צריכין התראה וזה נהרג בהכמנה: **בבית הפנימי.** בחדרי חדרים לפי שהוא ירא לדבר בגלוי: **הן רואין אותו.** לאור הנר שעמו דאי לא מצי חזו ליה לא מצי מסהדי עליה לחיוביה קטלא ואע״ג דשמעי קליה דמצי למימר לא הואי אנא: **ושומעין קולו.** שהוא אומר דברי הסתה: [י)] **בן סטדא.** בעל אמו סטדא שמו: **סטת דא.** על שם זנותה קרי לה הכי: **מתני׳ המדיח זה האומר וכו׳.** בגמרא מוקים לה במדיח עיר הנדחת: **העושה מעשה.** ממש בסקילה: **ולא האוחז את העינים.** מראה לבריות כאילו הוא עושה ואינו עושה כלום: **שנים מלקטין קשואין.** במכשפות לפנינו אחד מהן לוקט וחייב וחברו לוקט ופטור: **העושה מעשה.** שהיתה כאן שדה קשואין ולקטה ממש בכשפים חייב: **האוחז את העינים.** מראה לנו כאילו התקבצו כולם במקום אחד והקשואין לא זזין ממקומן פטור: **גמ׳ מכשפה אחד האיש ואחד האשה.** דהא גבי אוב וידעוני דמכשפים הם לא חלק בין איש לאשה דכתיב (ויקרא כ) איש או אשה: **לא תחיה כל נשמה.** בשבע אומות כתיב: **מה להלן בסייף.** דכתיב בסיחון ועוג ויכהו ישראל לפי חרב (במדבר כא): **מה להלן.** בסיני: **בסקילה.** דכתיב (שמות יט) כי סקול יסקל או ירה יירה: **שריבה בהן הכתוב מיתות הרבה.** ומצינו בסיני שנבחרה בהן סקילה:

מיתה

רבינא אמר כו׳. פי׳ הקונטרס ול״ג אמר רבינא דאיהו ורב פפא לא פליגי ואין זו שיטת הש״ס ור״ת מפרש דרבינא משני כולה מתני׳ דהמסית זה הדיוט דמשמע הדיוט ולא נביא נמי זו אף זו קתני דתנן בסיפא המסית את ההדיוט דמשמע כל מי שמסית אפילו נביא ורב פפא הא לא מסתבר לי׳ דמשום דקתני המסית את ההדיוט דאתא למימר אפילו נביא:

וכי

מסורת הש״ס

א) [בסדר המשנה הגי׳ והן], ב) לעיל סא., ג) לקמן פד. ודף פט:, ד) מכאן עד מבעלה הוסמט ע״י הצנזורה ונוסף ע״פ ויניציאה ר״פ וס״א, ה) לעיל מג., ו) שבת קד:, ז) [לעיל נג.], ח) [לעיל נב:], ט) [לקמן פט:], י) מכאן עד ״קרי לה הכי״ הוסמט ע״י הצנזורה ונוסף ע״פ ויניציאה ר״פ וס״א.

◆

תורה אור השלם

1. מְכַשֵּׁפָה לֹא תְחַיֶּה: שמות כב יז
2. רַק מֵעָרֵי הָעַמִּים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה לֹא תְחַיֶּה כָּל נְשָׁמָה: דברים כ טז
3. לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקוֹל יִסָּקֵל אוֹ יָרֹה יִיָּרֶה אִם בְּהֵמָה אִם אִישׁ לֹא יִחְיֶה בִּמְשֹׁךְ הַיֹּבֵל הֵמָּה יַעֲלוּ בָהָר: שמות יט יג

◆

מוסף רש״י

האומר אעבוד. מטעה שהסיתוהו ונתרצה חייב מיתה, דנפקא לן לקמן מלא תאבה ולא תשמע, הא אבה ושמע חייב מיד (לעיל סא.). **אלך ואעבוד.** שמוסר הליכה אע״ג דאיכא למימר אדהכי הדר ביה (שם). **נלך ונעבוד.** אע״פ שכלל עצמו עם אחרים, דאיכא למימר הני אחרים לא אזלי ואיהו נמי לא ליזיל (שם). **נביא שהדיח.** שמתנבא בשם הקב״ה לעבוד עבודת כוכבים (לקמן פט:).

עין משפט נר מצוה

קצח א מיי׳ פ״ה מהל׳ ע״ז הל׳ א סמג לאוין כו:

קצט ב מיי׳ שם הל׳ ג ופי״א מהלכות סנהדרין הל׳ ה:

ר ג מיי׳ פ״ה מהל׳ ע״ז הלכה ב:

רא ד מיי׳ שם הל׳ ג:

רב ה מיי׳ שם הל׳ ב:

רג ו מיי׳ שם הל׳ א ב:

רד ז מיי׳ שם פ״ד הלכה א סמג לאוין כג:

רה ח ט מיי׳ שם פי״א הלכה טו סמג לאוין נא: